

दैनिक

मुक्तांगिका

शेट संवाद आपल्याशी...!

बिबवार, दि. २४ ऑक्टोबर २०२१

वाचन हे मुक्त व विविधांगी असायला पाहिजे

डॉ. उमेश करंबेळकर : मनोरंजनाची साधने जशी उपलब्ध होत गेली, तसे वाचनाकडे दुर्लक्ष झाल्याची खंत

समाज पराठी साहित्यात विविध साहित्य प्रकारात ग्रंथ उपलब्ध आहेत. साहित्य अकादमी प्राप्त पुस्तके किलोवारी आहेत. कला, कविता, कादंबरी, वैज्ञानिक लेखन प्रकारात असे काहीही असो हे वाचनेपसिद्धे एका विशिष्ट विचारसरणीचे वाचन फक्त करू नये, त्याने अहंगड निर्माण होतो. केंद्रबिंदूसाठी पब्लिसिटी मागण्या कुपण पडले असो मला न साते असे जसे मंडले त्याप्रमाणे वाचन हे मुक्त विविधांगी असायला पाहिजे असे मत महाराष्ट्र साहित्य परिषदेच्या शास्त्रज्ञ शारंगने काढले. पर्यायी विविध व पर्यावरणासाठी साहित्यिक डॉ. उमेश करंबेळकर यांनी व्यक्त केले. हे पेशीत छत्रपती शिवाजी कॉलेजमध्ये मराठी विभाग प्रमुख विभाग व गुणवत्ता हनी कला यांनी वाचन प्रस्थापित करण्याचे आयोजित केलेल्या वाचन व वाचनापिकांच्या विद्यार्थ्यांतील अविनाश्वर राज्यस्तरीय चर्चासत्रामध्ये झाले. उपस्थितस्थानी गुणवत्ता हनी कला मन्मथकर उपप्रधान डॉ. अनिलकुमार वाकर हे होते. याविद्यार्थ्यांचे प्राचार्य डॉ.

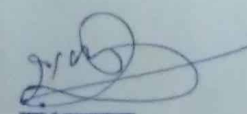

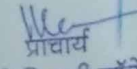
विद्वान् शिवाजीकर यांचे मार्गदर्शने सद्यः राज्यस्तरीय चर्चासत्राचे आयोजन करण्यात आले होते. प्रत्येकी वाचन प्रेरणादिनाचे महत्त्व सांगताना हे म्हणताने की 'प्रकर बुद्धिमत्ता, अपार - कष्ट आणि प्रचंड आत्मविश्वास हे डॉ. ए. पी. जे अब्दुलकलाम यांचे वैशिष्ट्य होते. वाचनाने त्यांचे व्यक्तिमत्त्व पडले. आपल्याकडे महत्त्वा पुजे, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर जशी मराठी वाचनाची परंपरा आहे. खरी वाचन संस्कृती मराठीत ५०-६० च्या दशकात होती. १९४० ते १९६० हा मराठीचा सुवर्णकाळ होता. श्री विषयक, बालवाङ्मय, अनेक प्रकारची नियतकालिके, वाचक काळजात वाचली गेली. पुढे तंत्रज्ञान विकास होत गेले. दूरदर्शन आले.

अनेक वाहिना आल्या. स्मार्टफोन आले. फेसबुक, वाटस अथ सायरी अनेक समाजमाध्यमे आली. सामाजिकीकरणाने अनेक मनोरंजनाची साधने जशी उपलब्ध झाली तसे वाचनाकडे दुर्लक्ष होत गेले' अशी खंत त्यांनी व्यक्त केली. वाचन संस्कृती पराठीसाठी आयुष्य प्रयत्न जाणवते. कला नाती याचबरोबर सोलताना ते पुढे म्हणताने की 'पालक बागले ग्रंथ मुलांना देण्याऐवजी विडिओ गेमस देऊ लागले. शाळेच्या फी वाढीविरोधात आंदोलने करता तशी शाळेत विद्यार्थ्यांना चांगले ग्रंथ मिळावेत पाहिजेत. यासाठी आंदोलन का करीत नाहीत? अनेक प्रघाताने बंद आहेत. ग्रामीण भागात आयनागाव कुमठे परिसरातील शाळेतले शिक्षक मुलांना रीकारण्या' आल्यासारखे करताने गोळा करून त्यांची पुस्तके तयार करून आपापला देतात. याचसाठी गोठी लावतात. मुलांना जाचसाठी जावत आल्यात असो त्यांनी विविध प्रकारची पुस्तके दिली पाहिजेत. वाचनच नसेल तर

अंधारचो करी तयार होणार? वाचनचा परिणाम व्यक्तिमत्त्वावर व लेखनावर होत असतो. आकारासाठी जडले नाते मनेमध्ये रागन विडळते. जशी शोषके का दिली ती मर्मरंक करी ते वाचनाने कळते. चित्रपटाची यांनी पर्यायी सिनेमासमूह एक लासू शब्द मराठीला दिले. शब्दांच्या उपती शोषणाचा नाद लागला पाहिजे. शब्दांच्या नादात तरेने निर्माण होतात. शब्दबोध करून घेणे म्हणजे ज्ञान प्राप्त करून घेणे असे सांगत त्यांनी पुण्यात न्याय, काळजातील न्याय, सराडाची पाव कुपणासरील, यकृत, टाळणे, इत्यादी वाचनवाचकांना विविधतेने खल्प उपलब्ध देऊन दिले. आणि जगातील योग्य विचार आपल्यापर्यंत केव्हासाठी एक दिवसापुरता वाचन घेण्या दिव एवढे मर्यादित न राहता आपली व विद्यार्थ्यांचे वाचन सर्वव्यापी व्हावे यासाठी विविध उपक्रम विद्यार्थ्यांची चर्चासत्रे घालत देवाचीत प्रघातच समुद्र कराय एव प्रघात वाचन करा असे आग्रहातून त्यांनी केले. उपस्थित भाषणाले डॉ. अनिलकुमार वाकर म्हणाले वाचनाने ज्ञान मिळते.

वाचन अक्षय्य बाप हे कळते. माणसाने ज्ञान प्राप्त केले. आज सोशल मिडीयावर जी मालिनी मिळते त्यात ज्ञान मळू नये. अजूनच मालिनीमुळे सामाजिक प्रश्न सोडते तयार झाले आहेत. आज विद्यार्थी केवळ परीक्षा देण्यासाठी वाचतात. खरे तर ज्ञान संकलन करण्यासाठी वाचणे हे अजूनच साहित्याने वाचता पाहिजे असे मत त्यांनी व्यक्त केले. या चर्चासत्राचे प्रास्ताविक मराठी विभाग प्रमुख डॉ. मुभाष वाघमारे यांनी केले. कर्कराचा परिषद डॉ. कांचन नातायडे यांनी करून दिला. आचार्य ग्रंथपाल प्रा. एकनाथ झावरे यांनी मानले. मूलसंचालन प्रा. गजानन चव्हाण यांनी केले. या राज्यस्तरीय चर्चासत्रामे मरिना सहजुर्वा, बिदल आबा शिवाजी विद्यापीठ मराठी अध्यापन मंडळ सदस्य डॉ. अरुण शिंदे, डॉ. तुषार फटोरे, यश चव्हाण, प्रभाई कुलकर्णी, डॉ. संजयकुमार सरगडे इत्यादी साहित्यिक महाविद्यालयीन प्राध्यापक, विद्यार्थी, प्रघातच सहकारक, पर्यायक, ग्रंथ विक्रेते, सहभागी होते.

ग्रंथपाल
 छत्रपती शिवाजी कॉलेज
 सातारा, जि. सातारा.

प्रिन्सिपल
 छत्रपती शिवाजी कॉलेज,
 सातारा